

KINNITATUD
sotsiaalministri 31.08.2020
käskkirjaga nr 79
MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri 28.10.2021
käskkirjaga nr 113
MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri05.2022
käskkirjaga nr

Sotsiaalse rehabilitatsiooni pakkumine töövõimereformi sihtrühmale ning raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele

Abikõlblikkuse periood

01.01.2019–31.12.2023

Rakendusasutus

Sotsiaalministeerium

Rakendusüksus

Riigi Tugiteenuste Keskus

Toetuse saaja

Sotsiaalkindlustusamet

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

MÕISTED	3
1. TAT KIRJELDUS.....	4
1.1. SEOS RAKENDUSKAVAGA	4
1.1.1. PRIORITEETNE SUUND	4
1.1.2. PRIORITEETSE SUUNA ALAEESMÄRK	4
1.1.3. MEETME NIMETUS	4
1.1.4. MEETME EESMÄRK	4
1.2. TAT	5
1.2.1. TAT EESMÄRK.....	5
1.2.2. TAT TULEMUS	5
1.2.3. TAT VAJALIKKUSE PÕHJENDUS.....	5
1.2.4. EELARVE	7
1.2.5. SIHTRÜHMAD.....	7
2. TEGEVUSTE KIRJELDUS TULEMUSTE SAAVUTAMISEKS	8
2.1. SOTSIAALSE REHABILITATSIOONI TEENUSE OSUTAMINE TÖÖALISTELE	8
2.2. RASKE JA SÜGAVA PUUDEGA 0–15-AASTASTELE LASTELE SOTSIAALSE REHABILITATSIOONI TEENUSE OSUTAMINE.....	9
2.3. 0–15-AASTASTE LASTE SOTSIAALSE REHABILITATSIOONI TEENUSE ARENDAMINE NING HOOLDAJATELE SUUNATUD TUGI- JA TEAVITUSTEGEVUSTE ELLUVIIMINE	10
3. NÄITAJAD	11
4. TOETUSE ANDMISE TINGIMUSTE MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE	12
5. SEOS PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE, TAT-DE JA AVATUD TAOTLUSVOORUDEGA.....	14
6. SEOS VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA	14
7. TAT RAKENDAMINE	16
7.1. TOETUSE SAAJA KOHUSTUSED	16
7.2. KULUDE ABIKÕBLIKKUS.....	16
7.3. RIIGIABI.....	17
7.4. TOETUSE MAKSMINE	17
7.5. TAT MUUTMINE	18
7.6. TOETUSE KASUTAMISEGA SEOTUD TEABE JA ARUANNETE ESITAMINE	18
7.7. FINANTSKORREKTSIOONID.....	19

Mõisted

Erivajadusega inimene – inimene, kellel on füüsiline, psüühiline või sotsiaalne kõrvalekalle ning kelle iseseisev toimetulekuvõime ei ole piisav, sh puude või puude riskiga inimene.

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus – sotsiaalteenus, mida pakutakse puudega, osalise või puuduva töövõimega tööealisele inimesele, vanaduspensioniealisele inimesele ning puudega lapsele. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eesmärgid sihtrühmiti on järgmised:

- toetada lapse eakohast arengut ja toimetulekut, soodustada haridusasutuses õppimist ja suhtlemist eakaaslastega;
- toetada ja parandada tööealise inimese iseseisvat toimetulekut ja töövõime taastamist, soodustada töötamist või tööle asumist ning suurendada ühiskonnas osalemise võimalusi;
- toetada vanaduspensioniealise inimese iseseisvat toimetulekut ja suurendada ühiskonnas osalemise võimalusi.

Vähenenud töövõimega isik on isik,

- kellel on tuvastatud osaline või puuduv töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel;

- kes on tunnistatud püsivalt töövõimetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, sealhulgas isik, kelle riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidusgrupp on loetud vastavaks püsivale töövõimetusele, või

- kellele on määratud puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel.

Puue – inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koostoimes erinevate suhtumuslike ja keskkondlike takistustega tõkestab ühiskonnaelus osalemist teistega võrdsetel alustel. Puude raskusaste võib lähtuvalt kõrvalabi, juhendamise või järelevalve vajadusest olla sügav, raske või keskmine. Puue määratakse puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses sätestatud korras.

Raske puue – seisund, mille korral inimene vajab puudest tulenevalt igal ööpäeval kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet.

Sügav puue – seisund, mille korral inimene vajab puudest tulenevalt pidevat ööpäevaringset kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet.

Toetuse andmise tingimused on koostatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 16 lõike 1 alusel.

1. TAT kirjeldus

1.1. Seos rakenduskavaga

1.1.1. Prioriteetne suund

Sotsiaalse kaasatuse suurendamine.

Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine.

1.1.2. Prioriteetse suuna alaeesmärk

Lapsehoiu ja puuetega laste tugiteenuseid saanud hooldajate osalemine tööturul on suurenenud.

Vähenenud töövõimega inimeste osalemine tööturul ja tööhõives on suurenenud ja tööealise elanikkonna töövõime vähenemine on pidurdunud.

Rakenduskava tulemusindikaatorid:

- osalejad, kes 6 kuud pärast lapsehoiu või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul;
- töötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on säilitanud oma töökoha 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist;
- mittetöötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on liikunud hõivesse 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist.

1.1.3. Meetme nimetus

TAT panustab:

- meetme 2.1 „Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks“ tegevusse 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0–17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“;
- meetme 3.1 „Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine“ tegevusse 3.1.1 „Töövõime toetamise reformi sihtrühmale tööturuteenuste ja neid toetavate teenuste arendamine, juurutamine ja osutamine, et säilitada töökohta või leida uut tööd“.

1.1.4. Meetme eesmärk

Lapsehoiu või puudega laste hoiu- ja tugiteenuseid saanud hooldajate osalemine tööturul on suurenenud.

Tööealiste töövõime säilitamine ja parandamine, sh tööandja ja töötaja toetamine töötingimuste edendamisel, vähenenud töövõimega inimeste tööturul osalemise suurendamine ja varase pensionile jäämise ärahoidmine. Töövõime toetamise skeemi jätkusuutlikkuse tagamine.

1.2. TAT

1.2.1. TAT eesmärk

- Parandada raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavust ja arendada välja uued teenused ning vähendada vanemate hoolduskoormust ja tööhõives osalemise takistusi.
- Suurendada tööealiste (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani) vähenenud töövõimega inimeste osalemist tööturul.

1.2.2. TAT tulemus

- Paranenud on hooldusvajadusega raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavus. Teenuse kättesaadavuse tulemusel on loodud eeldused hooldusvajadusega raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajate osaluse suurenemisele tööturul.
- Sotsiaalne rehabilitatsioon on tööealistele (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani) vähenenud töövõimega inimestele kättesaadav, paranenud on nende igapäevane toimetulek, mis loob eeldused tööturule suunduda või tööturul osaleda.

1.2.3. TAT vajalikkuse põhjendus

Aastatel 2008–2017 on osalise või puuduva töövõimega või püsivalt töövõimetuks tunnistatud inimeste arv kasvanud ligi 1,5 korda – kui 2008. aastal oli sihtrühma suurus 74 400, siis 2017. aastal suurenes see arv 110 400-ni (kasv 7,2%-lt 11,3%-ni tööealisest rahvastikust vanuses 15–74 aastat).¹ Puudega inimesed moodustasid tööealisest elanikkonnast 2018. aastal 9,7% (95 000) ning nende osakaal tööealisest elanikkonnast on üheksa aastaga kasvanud 2,7 protsendipunkti. Keskmise või raske puudega tööealisi 15–74-aastaseid inimesi oli 2018. aasta 1. jaanuari seisuga Sotsiaalkindlustusameti andmetel veidi üle 88 000. Neist enamiku (umbes 71%) moodustasid vanemaealised (vanuses 50–74 eluaastat), 23% olid 25–49-aastased ning 5% 15–24-aastased.² Keskmise ja raske puudega vanemaealistest inimestest ca pooltel on tuvastatud ka töövõime vähenemine, 25–49-aastaste seas on suurel osal inimestest lisaks puudele tuvastatud ka osaline või puuduv töövõime või püsiv töövõimetus. Puudega, osalise või puuduva töövõimega ning püsivalt töövõimetus inimesed on ühiskonnas üks haavatavamaid sihtrühmi, kelle igapäevane toimetulek sõltub suurel määral töövõimetus pensionist, töövõimetoetusest või puudetoetusest. Vähenenud töövõimega inimesed soovivad töötada, kuid nende tööpuuduse määr (2017. a 13,4%) ületab täieliku töövõimega inimeste tööpuudust (5%) enam kui kaks korda.

Koos rahvastiku vananemisega suureneb ka erivajadustega inimeste osakaal ühiskonnas, kuna vanuse kasvades on tõenäolisem tervisenäitajatest põhjustatud erivajaduste tekkimine. 01.01.2018 seisuga oli Eestis veidi üle 156 700 ametliku puude raskusastmega inimese³ ehk umbes iga kaheksas inimene oli kehtiva puude raskusastmega. Puudega inimeste seas on kiiremini kasvanud just puudega laste arv (1,89 korda perioodil 2010–2018, s.o 6791-lt 12 819-le), mis on nende osatähtsust puudega inimeste seas perioodil 2010–2018 suurendanud 5,6%-lt 8,2%-le.⁴

Vähenenud töövõimega inimeste aktiivsete tööturuteenuste kasutamise määr on kõrgem kui Eesti Töötukassa tavaklientide puhul. Ühe kuu keskmine aktiivsete meetmete kasutamise määr (v.a vähenenud töövõime) oli 2017. aastal 34,8% (2016. aastal 33,4%) ja vähenenud töövõimega inimestel

¹ Eesti Statistikaamet. Tööealiste hõiveseisund puudelisuse ja töövõime ning vanuserühma järgi <http://andmebaas.stat.ee/> 23.10.2018

² Sotsiaalkindlustusamet, 2018. Sotsiaalministeeriumi arvutused

³ Sotsiaalkindlustusamet, 2018. Sotsiaalministeeriumi arvutused

⁴ Sotsiaalkindlustusamet, 2018. Sotsiaalministeeriumi arvutused

48% (2016. aastal 46,8%). Tööealisest elanikkonnast vajab aastas keskmiselt 5000 inimest sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust (sh keskmise puudega 1687 ja raske puudega 2251 inimest).⁵ Selleks, et valmistada ette vähenenud töövõimega või keskmise ja raske puudega inimeste liikumist tööturule, on vajalik pakkuda neile sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse abil toetatakse inimese võimalikult iseseisvat elamist, võimetekohase hariduse ja tööks vajalike oskuste omandamist ning võimetekohasele tööle asumise eelduste loomist.

Samal ajal ei ole osa hõives osalemist toetavaid meetmeid (eriti sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus) soovitud mahus kättesaadavad. Käesoleva TAT raames pakutav tööealiste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus on mõeldud eelkõige inimestele, kellel esineb korruga mitu puudega seotud raskust. Rehabilitatsiooni eesmärk on õpetada ja arendada inimese igapäevaelu oskusi, suurendada tema osalust ühiskonnaelus ja arendada töövõime taastamise eeldusi. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus loob võimalused, et inimene saaks tööturule suunduda või tööhõives jätkata. TAT võimaldab suunata täiendavaid vahendeid nimetatud teenuse pakkumiseks. Selle tulemusena saab klient tarbida teenuseid suuremas mahus, samuti lühenevad teenuse saamise ooteajad.

2017. aastal osutati sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust Sotsiaalkindlustusameti andmetel umbes 15 800 inimesele ja kokku tasuti selle eest ligi 8,5 miljonit eurot. Suurima osa (54%) ehk umbes 8500 inimest moodustasid rehabilitatsiooniteenuse saajatest lapsed (vanuses 0–17 eluaastat). Puudega tööealisi inimesi (vanuses 18–64 eluaastat) oli rehabilitatsiooniteenuse saajate hulgas 9% ehk umbes 1400 inimest ning puudega eakaid (65-aastased ja vanemad) 19% ehk umbes 3000 inimest. Lisaks osutati teenust umbes 2800 psüühilise erivajadusega täisealisele ning ligi 190 alaealisele õigusrikkujale. Rehabilitatsiooniteenusele kulunud vahenditest 58%, s.o 4,9 miljonit eurot moodustasid puudega lastele osutatud rehabilitatsiooniteenused.

Puudega tööealistele osutati sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust veidi rohkem kui 560 000 euro ulatuses ja eakatele umbes 1,1 miljoni euro ulatuses (vastavalt 7% ja 13% rehabilitatsiooniteenustele kulunud vahenditest). Ülejäänud osa ehk ligi 1,9 miljonit eurot moodustasid psüühilise erivajadusega inimestele ja alaealistele õigusrikkujatele osutatud rehabilitatsiooniteenused.⁶

Raske ja sügava puudega 0–15-aastastel lastel on suur hooldusvajadus, mis väljendub nii neile vajalike teenuste ampluaas ja mahus kui ka laste hooldajatel (peamiselt vanemad) lastele teenuste igakülgselt tagamiseks kuluvas ajas.

31.08.2018 seisuga⁷ on sihtrühma suurused veidi muutunud:

Puude raskusaste	Puudega laste arv	Puudega lapsed, kes on 05.09.2018 seisuga teenust saama suunatud	Teenust saama suunatud laste osakaal puudega lastest
Raske	7311	3951	54%
Sügav	666	413	62%

⁵ Sotsiaalkindlustusameti andmetel

⁶ Sotsiaalkindlustusamet, 2018. Sotsiaalministeeriumi arvutused

⁷ Alus: 2018_08_puue_seisuga_07092018, SK_aruanne_05092018

Samas toob puudega lastega perede toimetuleku ja vajaduste uuring⁸ välja, et sellese puudegruppi kuuluvad suure hooldusvajadusega lapsed ei saa vajalikke teenuseid piisavas mahus. Erinevate teenuste (tugiisik, sotsiaaltransport, lapsehoid, sotsiaaltöötaja nõustamine, rehabilitatsiooniplaaniga seonduv juhendamine, füsioterapeut, logopeed, eripedagoog, psühholoog, kogemusnõustaja) vajajatest on seda saanud piisavalt kasutada väga vähesed (reeglina alla veerandi). Olukord on mõnevõrra parem logopeedi, eripedagoogi ja psühholoogi teenusega (teenust on piisavalt saanud kasutada alla poole vajajatest) ning sotsiaaltöötaja nõustamise ja rehabilitatsiooniplaaniga seonduva juhendamisega (teenust on piisavalt saanud üle poole vajajatest).

Eespool viidatud uuringu kohaselt on puudega laste peamised takistused sotsiaalteenuste saamisel järgmised: ettenähtud teenuste liiga väike maht (27–31%), teenuste kättesaadavus ei ole piisav, järjekord on liiga pikk (25–29%) ja teenuse saamisega seotud asjaajamine on liiga keerukas (22–25%). Need takistused kehtivad kõikide puude raskusastmete puhul.

Peale selle on probleemiks hooldajate hoolduskoormus. 2017. aastal tehtud puudega lastega perede toimetuleku ja vajaduste uuringu kohaselt on puudega lapse eest peamiselt hoolitsevaks isikuks lapse vanem (95–97% juhtudest), enamasti ema (90–92%). Kolmandik puudega last hooldavatest vanematest (emadest) ei tööta. Vanemate töötuse määr (7–9%) ületab 25–54-aastaste Eesti naiste Eesti keskmist (6,4%). Valdavaks mittetöötamise põhjuseks on vajadus hoolitseda lapse eest või sobiva, lapse hooldamisvajadust arvestava töö puudumine. Sellest johtuvalt on puudega lastega perede majanduslik toimetulek oluliselt halvem: vaid 19–26% neist tajub, et tuleb hõlpsalt toime, kõikide lastega perede hulgas on selliseid peresid 40–51%. Puudega lapse vanema vajadus lisaabi järele on seotud lapse puude raskusastmega. Kui keskmise puudega laste vanematest vajab lisaabi 24–30%, siis lisaabi vajadus on raske puudega laste vanematest 40–46% ja sügava puudega laste vanematest 47–65%.

Võib eeldada, et naised saavad proportsionaalselt teenustest rohkem kasu ja neid jõuab rohkem tööhõivesse. Üksnes rahalistele toetustele keskenduv abistamine ei toeta riskigruppide võimalusi tööturul osaleda ning suurendab inimeste sõltuvust kohaliku omavalitsuse või riigi pakutavast rahalisest abist. Seetõttu on vaja parandada juurdepääsu kvaliteetsetele, jätkusuutlikele ja taskukohastele teenustele, suurendades nende mahtu, integreeritust ja kättesaadavust.

1.2.4. Eelarve

		Summa	Osakaal
1	ESFi toetus	12 107 000	69,07%
2	Riiklik kaasfinantseering	5 422 412	30,93%
3	Omafinantseering	0	0
4	Eelarve kokku	17 529 412	100%

1.2.5. Sihtrühmad

- Vähenenud töövõimega isik:
 - 1) kes on tööealine (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani);
 - 2) kellel ei ole tuvastatud sügav puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;
 - 3) kes ei ole jäänud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 9 sätestatud ennetähtaegsele vanaduspensionile;

⁸ http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/puuetega_lastega_perede_toimetuleku_uuringu_raport_loppversioon_par_28.02.18.pdf

- 4) kes ei saa päästeteenistuse seaduse §-s 19 sätestatud vanaduspensionini ootel oleva päästeteenistuja toetust ning
- 5) kellele ei osutata tööalase rehabilitatsiooni teenust.

- Raske ja sügava puudega 0–15-aastased lapsed ja nende hooldajad.

2. Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks

2.1. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine tööealistele

Käesoleva tegevuse raames osutatakse tööealistele järgmisi rehabilitatsiooniteenuseid:

- tegevusterapeudi teenus
- loovterapeudi teenus
- sotsiaaltöötaja teenus
- psühholoogi teenus
- eripedagoogi teenus
- logopeedi teenus
- füsioterapeudi teenus
- kogemusnõustaja teenus
- pere- või eriarsti konsulteeriv teenus
- õe konsulteeriv teenus.

Ülaltoodud teenuste täpsem sisu on esitatud sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate teenuste loetelu ja hinna ning ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja arvestamise korra, sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse õigustatud isiku ja õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas ning hüvitamise tingimused ja korra ning rehabilitatsiooniprogrammi hindamiskriteeriumide kehtestamine“ lisa 1⁹.

Rehabilitatsiooniteenuse osutamine näeb välja järgmiselt:

- sihtrühma hulka kuuluv isik esitab Sotsiaalkindlustusametile rehabilitatsiooniteenuse taotluse;
- taotluse esitamise järel hinnatakse isiku rehabilitatsiooniteenuse vajadust, isikut nõustatakse ja talle selgitatakse rehabilitatsiooniteenuse eesmärgid ja võimalusi. Tööealiste isikute puhul teeb esmase teenusevajaduse hindamise Sotsiaalkindlustusameti juhtumikorraldaja;
- seejärel liigub isik teenust saama juhtumikorraldaja koostatud tegevuskava või varem koostatud programmi alusel, keerukamate juhtumite puhul koostab rehabilitatsioonimeeskond isikliku rehabilitatsiooniplaani. Teenuse käigus juhendatakse isikut, kuidas planeeritud tegevusi paremini ellu viia. Vastavalt isiku vajadusele osutatakse rehabilitatsiooniteenuseid kas individuaalselt, grupis või tema perele;
- vajaduse korral tehakse vahehindamisi ja hinnatakse rehabilitatsiooniprotsessi tulemuslikkust.

2.1.1. Sihtrühm

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse sihtrühmaks on isik:

- 1) kes on tööealine (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani);
- 2) kellel ei ole tuvastatud sügav puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;
- 3) kes ei ole jäänud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 9 sätestatud ennetähtaegsele vanaduspensionile;

⁹ https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1131/2201/8011/maaruse%20nr%2066_Lisa%201.pdf#

- 4) kes ei saa päästeteenistuse seaduse §-s 19 sätestatud vanaduspensioni ootel oleva päästeteenistuja toetust;
- 5) kellele ei osutata tööalase rehabilitatsiooni teenust.

Käesoleva TAT raames osutatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust keskmise ja raske puudega tööealistele isikutele.

2.1.2. Tegevuse üldajaraam

01.01.2019–31.12.2022

2.1.3. Tegevuse elluviija

Sotsiaalkindlustusamet

2.2. Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine

Lastele suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eesmärk on toetada lapse eakohast arengut ja toimetulekut, soodustada haridusasutuses õppimist ja eakaaslastega suhtlemist. Käesoleval ajal ei ole kahjuks võimalik igas maakonnas pakkuda sihtrühmale sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust, kuna puuduvad vajalikud ressursid. TAT võimaldab suunata täiendavaid vahendeid rehabilitatsiooniteenuse pakkumiseks. Selle tulemusena saab klient tarbida teenuseid suuremas mahus, samuti lühenevad teenuse saamise ooteajad.

Käesoleva tegevuse raames osutatakse raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele järgmisi rehabilitatsiooniteenuseid:

- tegevusterapeudi teenus
- loovterapeudi teenus
- sotsiaaltöötaja teenus
- psühholoogi teenus
- eripedagoogi teenus
- logopeedi teenus
- füsioterapeudi teenus
- kogemusnõustaja teenus
- pere- või eriarsti konsulteeriv teenus
- õe konsulteeriv teenus.

Ülaltoodud teenuste täpsem sisu on esitatud sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate teenuste loetelu ja hinna ning ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja arvestamise korra, sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse õigustatud isiku ja õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas ning hüvitamise tingimused ja korra ning rehabilitatsiooniprogrammi hindamiskriteeriumide kehtestamine“ lisas 1¹⁰.

Rehabilitatsiooniteenuse osutamine näeb välja järgmiselt:

- kui lapsele on määratud puude raskusaste, esitab hooldaja rehabilitatsiooniteenuse taotluse Sotsiaalkindlustusametile, kes väljastab suunamisotsuse;

¹⁰ https://www.riigiteataja.ee/akti/1131/2201/8011/maaruse%20nr%2066_Lisa%201.pdf#

- järjekorras (võib olla kuni üks aasta) teenusekoha saamise korral saadab Sotsiaalkindlustusamet hooldajale teate, et võib pöörduda teenuseosutaja poole;
- hooldaja pöördub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja poole, et leppida kokku teenuse saamise aeg;
- rehabilitatsiooniplaani alusel teenuse osutamise käigus hindab teenuseosutaja koos hooldajaga ühtlasi teenuse tulemuslikkust.

2.2.1. Sihtrühm

Raske ja sügava puudega 0–15-aastased lapsed.

Käesoleva TAT raames osutatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust järgmiste puudeliikidega lastele:

- raske nägemispuue, psüühikahäire (v.a vaimupuue), vaimupuue;
- sügav kuulmispuue, liikumispuue, liitpuue, nägemispuue, psüühikahäire (v.a vaimupuue), vaimupuue, muu.

2.2.2. Tegevuse üldajaraam

01.01.2019–31.12.2022

2.2.3. Tegevuse elluviija

Sotsiaalkindlustusamet

2.3. 0–15-aastaste laste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine ning hooldajatele suunatud tugi- ja teavitustegevuste elluviimine

Käesoleval ajal on hooldajad liigselt hõivatud hooldatavate hooldamisega ning suur hoolduskoormus takistab neil aktiivselt ühiskonna- ja tööelus osaleda. TAT tegevused annavad hooldajatele rohkem võimalusi osaleda tööturul. TAT arendustegevuse toel luuakse Eestis võimekus osutada mobiilset sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust lapse enda keskkonnas ning tagatakse teenuse kättesaadavus üle Eesti lastele, kelle elukoha kohaliku omavalitsuse üksuses puudub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse korraldus. Mobiilse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise raames toimub hooldajate toetamine, nõustamine ja juhendamine ning uute oskuste õpetamine. Samuti antakse tegevuste raames hooldajatele nõu ja infot, kuidas paremini ühitada tööd, hooldamist jms.

Täpsemalt tehakse järgmisi alategevusi:

- rehabilitatsioonimeeskondade koolitus, sh mobiilse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine piirkondades, kus teenuse kättesaadavus on ebapiisav. Lisaks valmib uuring, mis toetab mobiilse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise jätkusuutlikkust Eestis (e-kogumik, mis koondab analüüsi ning tõendus põhise alus- ja õppematerjali);
- infopäevad, teavituskampaaniad (videojuhised, infolehed jne), et parandada hooldajate oskusi ja teadmisi, kuidas ühitada tööd, hooldust jt.

2.3.1. Sihtrühm

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele suunatud 0–15-aastased lapsed ja nende hooldajad ning teenuse osutajate meeskonnad.

2.3.2. Tegevuse üldajaraam

01.01.2019–31.12.2023

2.3.3. Tegevuse elluviija

Sotsiaalkindlustusamet

3. Näitajad

Näitaja	Näitaja nimetus	Algtase (2013)	Sihttase (2018)	Sihttase (2023)	
Rakenduskava väljundinäitajad	Vähenenud töövõimega inimesed, kes on saanud töövõimereformi vahendusel teenuseid	0	0 (meetmes kokku 31 420)	11 215 (meetmes kokku 57 300)	Tegevuse 2.1 tulemusnäitaja Näitaja täitmisse panustavad lisaks käesolevale TAT-ile Eesti Töötukassa ja Sotsiaalministeeriumi elluviidavad meetme tegevuse 3.1.1 TAT-d.
Rakenduskava väljundinäitajad	Hooldajate arv, kes on saanud vähemalt ühte puuetega laste tugiteenust ühe puudega lapse kohta	0	0 (meetmes kokku 2 400)	1301 (meetmes kokku 3 200)	Tegevuse 2.3 tulemusnäitaja Näitaja täitmisse panustab lisaks käesolevale TAT-ile Sotsiaalministeeriumi elluviidav meetme tegevuse 2.1.1 TAT.
TAT-spetsiifilised väljundinäitajad	Tegevus 2.1. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine tööealistele				
	Vähenenud töövõimega inimesed, kes on saanud töövõimereformi vahendusel teenuseid	0	0	11 215	Panustab otseselt rakenduskava väljundinäitajasse
TAT-spetsiifilised väljundinäitajad	Tegevus 2.2. Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine				
	Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste arv, kes on saanud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust	0	0	8673	

TAT-spetsiifilised väljundnäitajad	Tegevus 2.3. 0–15-aastaste laste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine ning hooldajatele suunatud tugi- ja teavitustegevuste elluviimine				
Mobiilse sotsiaalse rehabilitatsiooni arendamises ja osutamises osalevate meeskondade arv	0	0	4		
0–15-aastaste laste hooldajatele suunatud infopäevade arv	0	0	10		
Hooldajate arv, kes on saanud vähemalt ühte puuetega laste tugiteenust ühe puudega lapse kohta	0	0 (meetmes kokku 2400)	1301 (meetmes kokku 3200)		Panustab otseselt rakenduskava väljundnäitajasse

Rakenduskava tulemusnäitajad	Tegevus 2.1				
Töötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on säilitanud oma töökoha 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist	85%	85%	85%		Panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajasse
Mittetöötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on liikunud hõivesse 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist	8%	8%	8%		Panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajasse

Rakenduskava tulemusnäitajad	Tegevus 2.3				
Osalejad, kes 6 kuud pärast lapsehoiu ja/või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul	27%	20%	20%		Panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajasse

4. Toetuse andmise tingimuste mõju läbivatele teemadele

Toetuse andmise tingimused (TAT) mõjutavad:

(märkida ristiga, peab mõjutama vähemalt ühte teemat)¹¹:

Regionaalareng jah ei

TAT edukas elluviimine toetab kõigi Eesti piirkondade ühtlasemat arengut. See on eri regioonide arengueelduste ärakasutamise ja ühtlasema arengu eeldus, mille puhul on inimestel igas toimepiirkonnas kättesaadavad teenused ja enda rakendamise võimalused. TAT tegevused aitavad rakendada raske ja sügava puudega laste hooldajatel, kelle osalemine tööturul on seni olnud

¹¹ „Jah“ vastuse korral tuua välja lühike selgitus.

raskendatud või on see võimalus üldse puudunud. Suureneb eri piirkondade majandusliku ja sotsiaalse toimetuleku võime ja väheneb inimeste mitteaktiivsus. Praegu on põhilised sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajad kogunenud suurtesse keskustesse, täpsemalt on Harjumaal ja Tallinnas 30 teenuseosutajat, Tartumaal ja Tartus 25 teenuseosutajat. 14 maakonda 15-st on kaetud vähemalt ühe asutusega. Kitsaskohaks on teenuste ebapiisav kättesaadavus väljaspool Harju- ja Tartumaad. Keerulisim on olukord Hiiumaal, mis pole kaetud ühegi teenuseosutajaga. Läänemaal, Raplamaal, Valgas ja Valgamaal osutab teenuseid 1 asutus, Jõgeval ja Jõgevamaal 2 asutust, Järvamaal 2 asutust, Võrumaal 3 asutust, Põlvamaal 3 asutust. TAT rakendamise käigus vaadatakse üle piirkondlikud vajadused ning soodustatakse mobiilsete meeskondade (teenuseosutaja) teket, mis teenuste osutamiseks liiguvad sinna, kus klient asub. Sellega vähenevad teenuste kättesaadavuse piirkondlikud erisused.

Keskkonnahoid ja kliima jah ei

TAT tegevuste elluviimisega ei kaasne otsest mõju keskkonnahoiu ja kliima eesmärgile, kui lähtuda perioodi 2014–2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandest.¹²

Infoühiskond jah ei

Riigivalitsemine jah ei

TAT toetab tõhusa ja tervikliku riigivalitsemise edendamise eesmärki, toetades raske ja sügava puudega laste hooldajate süveneva tööturul kõrvalejäämise protsessi peatamist. Uues töövõime toetamise süsteemis suunatakse tähelepanu sellele, mida vähenenud töövõimega isikud on suutelised tegema ning aidatakse neil leida sobivat tööd. Seeläbi suureneb tööjõus osalemise määr ja suureneb riigi maksutulu.

Võrdsed võimalused¹³

Sooline võrdsus (kas TAT lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)¹⁴ jah
 ei

TAT sisaldab tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse
 jah ei

TAT panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse sooküsimuste lõimimisega¹⁵ TAT-de ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse
 jah ei

Võrdne kohtlemine
 jah ei

¹² [Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise \(KSH\) aruanne](#)

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 7. Meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine ja mittediskrimineerimine.

¹⁴ Soolise võrdsuse tagamine tähendab naiste ja meeste võrdsed õigusi, kohustusi, võimalusi ja vastutust kõikides eluvaldkondades. Kõik poliitikavaldkonnad, mis lõpptulemusena mõjutavad inimeste olukorda ühiskonnas, mõjutavad ka naisi ja mehi.

¹⁵ TAT ettevalmistamisel, rakendamisel ja seires võetakse arvesse naiste ja meeste erinevat olukorda ja vajadusi ning hinnatakse mõju naiste ja meeste sotsiaal-majanduslikule olukorrale ühiskonnas selleks, et tagada ühtmoodi kasu nii naistele kui meestele ning kaotada ebavõrdsus.

Kuna TAT on oma loomult orienteeritud võrdsete võimaluste loomisele, on see tervikuna võrdset kohtlemist toetav. TAT elluviimine aitab kaasa võrdsete võimaluste tagamisele ühiskonnas, toetades seega sidusa ja jätkusuutliku ühiskonna kujunemist. Tegevused on suunatud tööturul nõrgemas positsioonis või tööturult kõrvale jäänud sihtrühmade toetamisele, sõltumata nende soost, rassist või rahvuslikust kuuluvusest, usutunnistusest või veendumusest või seksuaalsest sättumusest.

5. Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega

Seos teiste TAT-dega:

- TAT tegevused on osa terviklikust mõjust tööturule koos teiste prioriteetse suuna meetmete ja TAT-dega: Sotsiaalministeeriumi elluviidav TAT „Töövõime süsteemi toetavad tegevused“ – TAT-d täiendavad teineteist, kuna käesoleva TAT-ga planeeritud tegevustega liituvad järk-järgult ka uue süsteemi järgi hinnatud inimesed.
- Töötukassa elluviidav TAT „Tööturuteenuste osutamine töövõimereformi sihtrühmale“ – käesolev TAT täiendab töövõimereformi sihtrühmale mõeldud tööturuteenuste TAT-d, mille kaudu arendatakse, juurutatakse ja osutatakse sihtrühmale täiendavaid teenuseid, et aidata töökohta säilitada või uut tööd leida.
- Meetme 2.1 tegevus 2.1.1 „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine“ – käesolev TAT täiendab tegevuse 2.1.1 TAT-d, pakkudes lisaks selles sisalduvatele tugiteenustele ka vahetult raske ja sügava puudega lastele rehabilitatsiooniteenuse osutamist ning hooldajate teavitust ja nõustamist.

Seos sama suuna teiste meetmetega

Meetme 2.2 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ raames arendatakse ja kujundatakse ümber erihoolekandeteenused ja -teenuste süsteem, lähtudes psüühilise erivajadusega täisealiste inimeste ja nende lähedaste vajadustest ning korraldades teenuseosutamist efektiivsemalt ja paindlikumalt. Teenusedisaini meetodikat kasutades töötatakse välja isikukesksed, paindlikud ja teiste sidussüsteemidega sobituvad lahendused erihoolekandeteenuste kogukonnakeskseks ja efektiivsemaks osutamiseks, et toetada psüühiliste erivajadustega inimeste ja nende pereliikmete osalemist ühiskonnas ning võimaldada ennetada isikute vajadust institutsionaalsete teenusevormide järele.

6. Seos valdkondlike arengukavadega

„Euroopa 2020“ on Euroopa Liidu (edaspidi EL) strateegia, mille eesmärk on aidata ELi liikmesriikidel majanduskriisist tugevamana väljuda ja muuta EL aruka, jätkusuutliku ja kaasava majandusega liiduks, kus on kõrge tööhõive, tootlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tase. Sellest tulenevalt on üks viiest seatud eesmärgist see, et aastaks 2020 on 75% elanikkonnast vanuses 20–64 aastat tööga hõivatud.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ kaks keskset eesmärki on Eesti tootlikkuse ja tööhõive suurendamine. Lähiaastate peamine fookus on hariduse ja tööhõive valdkonnal rõhuasetusega pikaajaliste ja noorte töötute tööturule integreerimisel ning oskuste arendamisel. TAT toetab konkurentsivõime kava „Eesti 2020“, milles on eesmärgina välja toodud suhtelises vaesuses elavate inimeste osakaalu vähendamine. Eestis on suurimas vaesusriskis töötud ja suhtelise vaesuse määra vähendamiseks seatakse eesmärgiks tööhõive suurendamine. TAT toetab raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse ning seatud tegevuste kaudu nende hooldajate võimalusi osaleda tööturul.

Heaolu arengukava 2016–2023 näeb ette lähedastest hooldajate hoolduskoormuse vähendamist ning nende tööturul osalemise võimaluste suurendamist. Selleks elluviidavad tegevused hõlmavad iseseisvat toimetulekut toetavate sotsiaalteenuste ja vajadustele vastavate hooldusvõimaluste tagamist pereliikmete ja lähedaste hoolduskoormuse leevendamiseks.

Riskide hindamine

Risk	Tegevus riskide maandamiseks
Pole piisavalt teenuseosutajaid kohalikul tasandil	TAT käivitumisest teavitatakse varakult potentsiaalseid partnereid. Ettevalmistavat koostööd tehakse teenuseosutajatega üle riigi, et teenuseturgu võimalikult laialdaselt ette valmistada.
Tööturul eemal olevate puuduva töövõimega isikute vähene valmisolek ja motivatsioon teenuse kasutamiseks	Puuduva töövõimega isikutega tegelevad juhtumikorraldajad, kes on hästi ette valmistatud, koolitatud ja teadlikud sihtrühmast ning oskavad sellest lähtuvalt inimesi motiveerida teenust saada. TAT käivitumisest teavitatakse potentsiaalset sihtrühma partnerite vahendusel.
Töötajate vähene valmisolek vähenenud töövõimega isikuid tööle võtta	Töötajate teadlikkuse suurendamine ja informeerimine Sotsiaalkindlustusameti ja Eesti Töötukassa pakutavatest teenustest. Aktiivne koostöö töötajatega uute koostöökokkulepete sõlmimiseks, teavitussürituste korraldamine, töömehhedel info jagamine. Töötajate teenusekonsultantide rolli suurendamine nende töös leida vähenenud töövõimega isikutele töökohti.
Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste lastele teenuse osutajate puudulik võimekus, mis tuleneb puudustest spetsialistide pädevuses ja spetsialistide nappusest eri piirkondades.	Riski maandamiseks on plaanis koolitada teenuseosutajaid pidevalt sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eri aspektide kohta ning aktiivselt teha teavitustööd, et igas Eesti piirkonnas tekiks piisav arv huvitatud teenusepakkujaid.
Teenuseid saanud hooldajad ei suundu tööturule	Töötukassa kaasamine ümberõppel, tööpraktikal ja töö leidmisel.

Lisad:

TAT tegevuste detailne kirjeldus – lisa 1 vorm A

TAT finantsplaan ja eelarve kulukohtade kaupa – lisa 1 vorm B

7. TAT rakendamine

7.1. Toetuse saaja kohustused

Toetuse saajale kohalduvad lisaks käesolevas TAT-s sätestatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi struktuuritoetuse seadus) §-des 24 ja 26 ning struktuuritoetuse seaduse alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Ühtlasi on toetuse saaja kohustatud:

7.1.1 esitama rakendusasutusele (edaspidi RA) TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuste detailse kirjelduse (lisa 1 vorm A) ja sellele vastava eelarve kulukohtade kaupa (lisa 1 vorm B) kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks;

7.1.2 esitama punktis 7.1.1 nimetatud dokumendid peale nende kinnitamist viie tööpäeva jooksul rakendusüksusele (edaspidi RÜ);

7.1.3 esitama RA nõudmisel TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

7.1.4 rakendama TAT-d vastavalt kinnitatud detailsele tegevuste kirjeldusele ja eelarvele;

7.1.5 esitama RA-le TAT eelarve täitmise aruande iga kuu 10. kuupäevaks eelmise kuu kohta RA poolt välja töötatud vormil;

7.1.6 esitama RÜ-le järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormide A ja B kinnitamist, kui muudatuse tulemusel muutub eelnev väljamaksete prognoos. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul TAT kinnitamisest;

7.1.7 esitama korrigeeritud prognoosi järelejäänud eelarveaasta kohta, kui punktis 7.3 nimetatud maksetaotlus erineb rohkem kui 25% võrra punktis 7.1.6 nimetatud prognoosist;

7.1.8 teavitama RÜ-d, kui TAT-ga samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest. RÜ teavitab RA-d.

7.2. Kulude abikõlblikkus

7.2.1. Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 2 lõigetele 3 ja 4 ning makstakse vastavalt lõikele 5 ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega.

7.2.2. Abikõlblikeks kuludeks loetakse käesolevas TAT-s nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad ühendmääruses ning käesolevas TAT-s sätestatud tingimustele.

7.2.3. Muu hulgas on abikõlblikud kulud:

7.2.3.1 TAT elluviimisega seotud otsesed personalikulud vastavalt ühendmääruse § 3 lõike 1 punktidele 1–4 ja lõikele 4;

7.2.3.2 TAT kaudsed kulud 15% ühtse määra alusel arvestatuna ühendmääruse § 3 lõike 1 punktides 1–4 ja lõikes 4 nimetatud otsestest personalikuludest. TAT kaudseteks kuludeks loetakse ühendmääruse § 9 lõikes 5 nimetatud TAT üldkulud ning § 9 lõikes 6 nimetatud tegevuste tegemisel tekkivad personalikulud;

7.2.3.3 TAT juhtimisega seotud koolitus- ja lähetuskulud;

7.2.3.4 TAT punktides 2.1.1, 2.2.1 ja 2.3.1 nimetatud sihtrühmale sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine sotsiaalhoolekande seaduse §-de 57 ja 58 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrusest lähtuvalt.

7.2.4. Lisaks ühendmääruse §-s 4 nimetatud kuludele on TAT raames mitteabikõlblikud järgmised kulud:

7.2.4.1 hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost;

7.2.4.2 väliskoolituse ja -lähetuskulud väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike;

7.2.4.2 päevaraha ja mootorsõiduki kasutamise kulu osas, mis ületab vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.

7.3. Riigiabi

Käesoleva TAT raames antav toetus ei ole riigiabi.

7.4. Toetuse maksmine

7.4.1. Toetuse maksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 28–30 ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele. Lihtsustatud hüvitamisviiside alusel toetuse väljamaksmisel kulu tegelikku maksumust ei tõendata ega kontrollita.

7.4.2. Toetust makstakse ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 alusel, välja arvatud TAT punktis 7.2.3.2 nimetatud kaudsed kulud, mis makstakse välja ühendmääruse § 15 lõike 4 alusel.

7.4.3. Enne esimese maksetaotluse esitamist peab toetuse saaja esitama RÜ-le:

7.4.3.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas TAT kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest TAT rakendaja kuludest;

7.4.3.2 koopia riigihangete korrast asutuses;

7.4.3.3 lühikirjelduse TAT rakendamise seotud dokumentide algatamise, viseerimise ja kinnitamise kohta ning vajaduse korral allkirjaõigusliku isiku poolt edasivolitatud õiguste korral vastavad volituste koopiad.

7.4.4. Punktis 7.4.3 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui toetuse saaja on varasemate TAT rakendamisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne uue TAT rakendamist muudetud. Toetuse saaja esitab RÜ-le sellekohase kirjaliku kinnituse.

7.4.5. Maksetaotlusi võib esitada kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus. Kui makstud abikõlblike kulude maksumus on riigihanke piirmääraga võrdne või ületab seda, esitatakse maksetaotlus üks kord kuus. Maksetaotluse menetlusaeg on kuni 90 kalendripäeva.

7.4.6. Toetus makstakse toetuse saajale välja ühendmääruses kehtestatud korras RÜ-le esitatud maksetaotluse alusel struktuuritoetuse registri kaudu registris oleval vormil.

7.4.7. Projekti kaudsed kulud makstakse välja, arvestatuna 15% projekti abikõlblikest otsestest personalikuludest.

7.4.8. Toetus makstakse välja vastavalt TAT-s nimetatud toetuse osakaalule abikõlblikest kuludest ja mitte rohkem, kui määratud toetuse summa.

7.4.9. RÜ-l on õigus maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult peatada, kui:

7.4.9.1 maksetaotluses esineb puudusi;

7.4.9.2 toetuse kasutamisega seotud kohustus on täitmata;

7.4.9.3 kulu abikõlblikkus ei ole üheselt selge;

7.4.9.4 ilmnunud asjaolude põhjal on kahtlus, et toetuse saaja ei suuda viia ettenähtud ajaks TAT ellu või saavutada kavandatud tulemust;

7.4.9.5 maksetaotlusega taotletavat toetuse summat on võimalik struktuuritoetuse seaduse § 48 lõike 3 kohaselt tasaarveldada struktuuritoetuse seaduse § 30 lõigete 5 ja 6 alusel väljamaksmisele mittekuuluva või finantskorrektsiooni otsuse kavandis nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetusega.

7.4.10. Kui maksetaotluse kontrollimisel ilmneb, et toetuse saajal on täitmata maksetaotluses nimetatud kuluga seotud kohustus või nõue või maksetaotluses esineb puudus, mida on võimalik kõrvaldada RÜ määratud tähtaja jooksul, võib RÜ määrata kohustuse ja nõude täitmiseks ning puuduse kõrvaldamiseks uue tähtaja. Kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse määratud tähtaja jooksul, loetakse, et maksetaotlus on esitatud puudusteta ja kohustus või nõue on täidetud.

7.4.11. Korraldusasutus võib kontrollida kulude abikõlblikkust, sealjuures kulu abikõlblikuks lugemise aluseks olevat teavet, dokumente ja muid tõendeid. Korraldusasutus võib kohustada RÜ-d maksetaotluse menetluse osaliselt või täielikult peatama struktuuritoetuse § 30 lõikes 4 nimetatud juhtudel.

7.4.12. Korraldusasutus keelab RÜ-l toetuse väljamaksmise, kui kulu ei ole abikõlblik. Korraldusasutus võib keelata toetuse maksmise struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 6 nimetatud juhtudel.

7.4.13. Lõppmakse esitatakse hiljemalt koos TAT lõpparuandega ja RÜ teeb lõppmakse pärast lõpparuande kinnitamist. Makse aluseks olevad kulud peavad olema tasutud hiljemalt 31.12.2023.

7.5. TAT muutmine

7.5.1. Kui ilmneb vajadus muuta TAT tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või TAT abikõlblikkuse perioodi, esitab toetuse saaja RA-le põhjendatud taotluse.

7.5.2. RA vaatab punktis 7.5.1 viidatud muudatuse taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest ja teeb otsuse TAT muutmise taotluse kohta pärast punktis 7.5.4 nimetatud RÜ poolt edastatud ettepanekut ja punktis 7.5.8 nimetatud kooskõlastamist.

7.5.3. Puuduste esinemise korral annab RA toetuse saajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

7.5.4. RA edastab muutmise taotluse pärast läbivaatamist arvamuse avaldamiseks RÜ-le. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.

7.5.5. RÜ võib toetuse saajale või RA-le teha ettepanekuid TAT eelarve muutmiseks, kui TAT aruandes esitatud andmetest või muudest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT eduka elluviimise tagamiseks.

7.5.6. TAT muutmist ei saa taotleda sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui on olemas RA ja RÜ nõusolek.

7.5.7. RA võib TAT-d muuta, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TAT rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada TAT kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses.

7.5.8. TAT muutmine kooskõlastatakse korraldusasutusega, valdkondlikku komisjoni kuuluva rakendusasutusega ning teiste rakendusasutustega, kes vastutavad sama prioriteetse suuna meetme, meetme tegevuse või meetme tegevuste kogumi rakendamise eest.

7.5.9. TAT muutmiseks punkti 7.5.1 tähenduses ei loeta:

7.5.9.1 punktis 7.1.1 nimetatud järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuste kirjelduse ja sellele vastava eelarve kulukohtade kaupa (edaspidi *tegevuste kirjeldus ja eelarve*) esitamist;

7.5.9.2 lisa 1 vormis B näidatud toetuse ja riikliku kaasfinantseeringu muutmist aastati tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja määr ei muutu.

7.5.10. Toetuse saaja poolt esitatud tegevuste kirjelduse ja eelarve muutmise taotluse vaatab RA läbi 20 tööpäeva jooksul ning puuduste mitteesinemise korral esitab RA tegevuste kirjelduse ja eelarve ministrile kinnitamiseks.

7.5.11. Tegevuste kirjelduses või eelarves puuduste esinemise korral annab RA toetuse saajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Tegevuste kirjelduse või eelarve menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

7.5.12. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ei eelda TAT muutmist konkreetse aasta vastavale tegevuskavale kinnitatud eelarve muutmise tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja osakaal finantsallikates ei muutu, kui:

7.5.12.1 kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15% ja

7.5.12.2 muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot.

7.5.13. Peale punktis 7.5.12 nimetatud muudatuste kooskõlastamist esitab toetuse saaja viie tööpäeva jooksul muudetud eelarve koos RA kooskõlastusega RÜ-le.

7.6. Toetuse kasutamisega seotud teabe ja aruannete esitamine

7.6.1. TAT elluviija esitab RÜ-le TAT vahearuande koos lisadega struktuuritoetuse e-keskkonna vahendusel iga aasta 20. jaanuariks ja 15. juuliks. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruande tähtaegset esitamist, loetakse aruande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist. Kui TAT tegevuste alguse ja esimese vahearuande esitamise tähtpäeva vahe on vähem

kui neli kuud, esitatakse vahearuanne järgmiseks tähtpäevaks. TAT tegevustes osalejate aruanne tuleb esitada RÜ-le kvartali lõpu seisuga kvartalile järgneva teise nädala lõpuks. 30. juuni seisuga tegevustes osalejate aruande võib edastada nelja nädala jooksul.

7.6.2. TAT elluviija esitab RÜ-le TAT lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu kõige hiljem 17. jaanuaril 2024. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruande tähtaegset esitamist, loetakse aruande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist.

7.6.3. Kui vahearuande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

7.6.4. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *aruanne*) laekumisest, kas TAT aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

7.6.5. Kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ TAT vahearuande.

7.6.6. Vahearuandes puuduste esinemise korral annab RÜ toetuse saajale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab TAT vahearuande viie tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

7.6.7. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab RÜ viie tööpäeva jooksul RA-d nõuetekohase lõpparuande esitamisest. RA-l on õigus esitada viie tööpäeva jooksul omapoolsed seisukohad RÜ-le. Kui RA hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.

7.6.8. Lõpparuandes puuduste esinemise korral annab RÜ toetuse saajale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

7.6.9. TAT aruandes kajastatav info tuleb struktuuritoetuse e-keskkonna aruande vormilt.

7.7. Finantskorrektsioonid

7.7.1. Finantskorrektsioone teeb RÜ vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 45–47.

7.7.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 48–49.